

ADİL YILDIRIM

Farkındalık Okyanusu

roman

*Başımıza gelen olayları iyi veya kötü olarak değil;
Sadece birer deneyim olarak görmeliyiz.
Aldığımız her nefeste
yeni bir deneyime giden yol
önümüzde açılıyor,
Bizi zorluyor olsa da
bu deneyimleri yaşamak için buradayız.
Geliş amacımızı uzun zaman önce unuttuk;
Sadece bazı anlarda hatırlar gibi oluyoruz, hepsi bu.*

Zamanın Sessiz Ruhu'ndan on sene önce/İtalya

*“Bir sessiz rüzgârda yeryüzünü ardında bırakan;
Sandro Spada’ya...”*

I

“Sessizlik yaşamın ilacıdır”

Haziran 2008 / Sicilya / Üzüm Bağları

Giovanni, üzüm bağındaki çardakta oturduğu tek kişilik koltuktan doğrularak bakışlarını günbatımına çevirdi. Yılın en uzun günü 21 Haziran, yerini geceye bırakmak üzereydi ve biz yarım saattir tek kelime etmemiştik. Kendi yetiştirdiği üzümlerden üretilen ve Sicilya'nın ünlü rüzgârlarının lezzetini taşıyan kırmızı şarabı bardağıma doldurmuş ve sonra nedense uzaklara dalmıştı. Belki de benim söze girmemi bekliyordu fakat bu sessizlik bana da iyi gelmişti.

Sadece birkaç saat önce garip bir olaya şahit olmuştuk, aslında garip diye ifade etmek yeterli olmaz, insanın hayatını sonsuza kadar değiştirecek bir olaydan bahsediyorum. Sanırım bu olay üzerine yeterince konuşmamıştık ve bir çeşit savunma mekanizmasıyla görmezden gelmeyi tercih etmiştik, oysa hayatta görmezden geldiğiniz ne varsa kartopu gibi büyür ve zamanı geldiğinde geri dönülemez bir şekilde karşınıza çıkar. Konuşmamız gerekiyordu ama buna istekli değildik.

Milano'da çalışmakta olduğum bankanın müşterileri arasında yer alan Giovanni hem şarapçılık hem de zeytinyağı işi

yapıyordu. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden satın aldığı işlenmemiş zeytinyağını farklı kimyasal işlemlerin ardından kendi markasıyla İtalya'da ve Avrupa genelinde satışa sunuyor ve bu işten çok büyük paralar kazanıyordu. Bankanın Türkiye masasına dair tüm projelerle ilgilendiğim için müdürüm Sandro Spada tarafından Sicilya'ya Giovanni ile görüşmeye gönderilmiştim, çünkü onu Türkiye'de, Balıkesir'de bir zeytinyağı tesisini satın alması için ikna etmem gerekiyordu.

İlginçtir ki hayatımda daha önce hiç Sicilya'ya gitmemiş ve buranın muazzam yerel kültüründen bihaber olmama rağmen bendeniz bu ikna işinde akla gelen ilk isim olmuşum. Bu durum bana pek mantıklı gelmemiş olsa da "Sicilya'ya gidiyorsun," dediklerinde arkama bakmadan uçağa bindim ve Palermo Havalimanı'nda beni karşıladılar. Bu ziyaret öncesinde Giovanni ile birkaç defa telefonda görüşmemiz olmuştu; bu görüşmeler genelde onun Türkiye'deki yağ satıcılarıyla yaşadığı sorunları çözmeme içeriyordu. Telefonda konuşmayı sevmiyordu: "Şununla görüş", "Bunu ara", "Şu herif canımı sıkıyor malımı göndermedi" gibi direktifler verirken en fazla iki dakika sesini duyardım çünkü uzun konuşmazdı. Söylediklerini dinleyip notumu alırdım ve sonra bir anda telefonu kapatırdı.

Bu adamın eskilerin tabiriyle alengirli birisi olduğunu fark etmiştim, yani sadece zeytinyağı işi yapıyor olamazdı, sadece iki dakikalık bir konuşmada bile karşısındaki kişide tedirginlik yaratabilen biri bu yeteneğini mutlaka başka alanlarda da kullanıyor olmalıydı. O zamanlar yirmi altı yaşımıdaydım ve Giovanni'nin telefondaki ses tonundan kırklı yaşlarında olduğunu tahmin ediyordum.

Beni havalimanından alan siyah renk lüks ciple üç saatlik bir yolculuğa çıktık, oysa uçak yolculuğum bundan daha

kısa sürmüştü. Sicilya adası dünyanın en büyük yüzölçümüne sahip adaları arasında yer aldığı için bir yerden bir yere gitmek pek kolay değildi, üstelik bir de İstanbul'u aratmayan trafiği vardı. Her yerden zıplayan motorlar bir anda önümüze çıkıyordu; dikkatli olmayan bir sürücü için kaza yapmak isten bile değildi. Yolculuk boyunca şoför hiç konuşmadı. Sanırım bir seksen boylarında ve spor salonunda yaşadığı belli olan bu adam siyah takım elbise giymişti. Aynı anda dört kişiyle kavga edebilecek kadar geniş bir beden yapısına sahip olduğunu fark edip bakışlarımı arabanın camından yolun kenarındaki üzüm bağlarına çevirdim.

Yolculuğun bittiğini bana hayatımda hiç duymadığım kelimelerle söyledi fakat bu kesinlikle İtalyanca değildi, Sicilya yerel diliyle konuşuyordu. Dikdörtgen bir alanda kümelenmiş ofislerin ortasında yer alan avluya yanaştığımızda saatim öğlen ikiyi gösteriyordu, dolayısıyla erken saatte Milano'ya dönme planlarımın şimdiden iptal olduğunu fark ettim. Daha ben kapıyı açmaya fırsat bulamadan arabaya yanaşan yine siyah takım elbiseli başka bir adam arabanın kapısını benim için açtı ve içeriye bana doğru kısa bir bakış attı. Merakını anlamadım ve araçtan indim, önümden yürüyerek bana yolu gösterdi ve dış avludan ofislerin bulunduğu labirent gibi kapalı iç mekâna girdik, işte o anda yoğun bir koku burnuma çarptı; zeytin posası. Zeytinyağı işleme tesislerine gelmiştik ama dışarıdan bakıldığında pek de öyle bir görüntüsü yoktu.

Beni bir bekleme odasına aldılar ve Giovanni'yi bekleme-ye başladım. Uçak ve sonrasında daha uzun süren araba yolculuğu beni yormuştu, bir kahveye ihtiyacım olduğunu hissettim ve İtalya'da gördüğüm tüm ofislerde mutlaka bulunan buzdolabı benzeri kahve makinesi tam karşımda bana göz

kırıyordu. Makinenin yanına gidip kendime bir kahve almak istedim fakat üstümde bir Euro madeni para olmadığını fark ettim. Sonra arkamı dönüp etrafıma şöyle bir baktığımda beni getiren sessiz şoförün salonun kapısından bana doğru bakmakta olduğunu gördüm. Her hareketimi gözler gibi bir hâli vardı; adam sürekli sert bakıyordu fakat üstüme alınmadım çünkü adam bakışlarını benden kahve makinasına doğru çevirdiğinde makinaya da sert bakıyordu. Öfkeliydi. Her şeye karşı öfkeli insanlar vardır, işte onlardan biri karşımda durmuş beni gözetliyordu.

Onun öfkesine takılmadan, “1 Euro var mı?” diye işaret ettim makinayı göstererek fakat adam İtalyanca bilmiyordu ve pek oralı olmadı. Neden bahsettiğimi umursamayan bir ifadeyle bakışlarını yine öfkeyle bu defa kapıya doğru çevirdi.

Ne yani bu kadar yol geldim bir kahve bile ikram etmiyorlar, diye düşünürken tanıdık bir ses duydum, telefonda konuştuğum Giovanni'den başkası değildi. Bekleme salonuna girdi ve bir an durup bana baktı, sonra sanki beni kırk yıldır tanıyormuş gibi sıcak bir tavırla “Amico Mio!” diye bağırarak yanıma geldi. Sicilya ziyaretimde görmeyi beklediğim adam bu değildi çünkü tavırlarıyla görüntüsü arasında kesinlikle bir tezatlık vardı.

Öncelikle bir doksan boylarında, yapılı, atletik ve oldukça iri bir adamdan bahsediyorum. Dazlak kafası tavandaki floresan ışığında fener gibi parlıyordu, güneş gözlükleri polislerin taktığı modellere benziyordu ve ağzında bir kürdan vardı. Bana doğru yürürken belindeki *Magnum* silah dikkatimi çekti ama bakışlarımı orada tutmadım ve aslında tam da o anda Sicilya'da kimsenin silahsız gezmediğini aklımdan geçirdim. Burası başka bir dünyaya açılan kapı gibiydi ve buranın ger-

* Dostum benim

çeklerine uyum sağlamak gerekiyordu. Yanıma yaklaşınca omuzlarımdan tutup bana şöyle bir baktı ve bozuk aksanlı bir İtalyancayla şunları söyledi: “Türklerin bu kadar yakışıklı olduklarını bilmiyordum!”

“Herkesi böyle karşıladığına eminim,” dedim.

“Hayır, senin sıkı bir adam olduğunu zaten telefonda anlamıştım dostum, lafı pek uzatmıyorsun, sadece işine bakıyorsun, bunlar dikkatimi çekti.”

“Adamın senin kadar sıcak değil, bir kahve bile ısmarlamadı,” diyerek ileride dikkatle bizi izlemekte olan suratsız elemanı işaret ettim.

Gözlüklerini çıkartıp bana baktığında artık emindim, bu adam sadece zeytinyağı işi yapmıyordu ve bu durum kesinlikle beni ilgilendirmiyordu, sadece işimi yapmak için Sicilya’ya gelmişim ve gerisi umurumda bile olamazdı. Ben bunları düşünürken şöyle söyledi: “Onlar İtalyanca bilmez, adamlarım genelde Arnavut, beni korumaları için sadece onlara güvenirim.”

Bir an garip bir his beni ele geçirdi ve sanki benim dışımdaki bir gücün bana fısıldadığını hissettim; *korunmaya bu kadar önem veren bir adam saldırıya uğrayacak demektir*; fakat hemen kötü düşünceleri zihnimden uzaklaştırıp onu anladığımı işaret ettim.

Elimdeki evrak çantasını gösterip ofisine geçelim dediğimde harika bir restoranda rezervasyon yaptırdığını söyledi ve yeniden arabaya doğru yöneldik. Onun mekânında onun kurallarına uyuyordum ve açıkçası elimde pek fazla seçenek yoktu, üstelik bankadaki müdürüm Sandro, bu adama Türkiye’den bir tesis satmamız gerektiğini sanırım on beş defa tekrarlamıştı. Sabah Milano’dan uçağa binerken alanda beni aramış ve şunları söylemişti: “Tolga beni dinle, Giovanni çok

enteresan biridir, onun sağlam bir işadamı olduğunu unutma ve karakteri seni şaşırtırsa buna pek fazla takılma, biliyorsun herkesin farklı bir yapısı vardır. Sen sadece işine odaklan ve gerisiyle ilgilenme, eğer seni gezdirmek isterse evet diyeceksin, mutlaka yemeğe götürür, yine evet diyeceksin, ofisinde takılmayı pek sevmez, orayı dışarıdan gelen insanlara açmayı tercih etmez, sanırım diğer işlerine kimsenin şahit olmasını istemiyor, sebebi bu olabilir. Ne olursa olsun, biz sadece bu adamın resmî işleriyle ilgilenen bir bankayız, dolayısıyla senin amacın onun Türkiye'deki ticaretini büyütme olacak, bunu anlıyor musun? Bocca al lupo!”*

Görevim gayet net olduğu için onu dinledikten sonra kısaca onayladım ve elimden geleni yapacağımı söyledim. Biraz da şansa ihtiyacım vardı, örneğin ziyaret ettiğim müşterinin iyi bir gününde olması, aile hayatında sıkıntılar olmaması gibi etkenler genelde sahada yaptığım bu tip görüşmeleri etkiliyordu, dolayısıyla uçağa binerken kendime şans dilemeyi de unutmadım.

Giovanni'nin öğle yemeğinde beni ağırlamak için rezervasyon yaptırdığı restorana giderken bu sefer onun *Maserati* aracına bindik. Arabayı kendisi kullanıyordu ve arka koltukta bir koruması bize eşlik ediyordu, hiç konuşmayan ve sürekli etrafı izleyen başka bir iri adam, elbette yine siyah takım elbiseliydi.

Yola çıkarken söze girdim: “Giovanni beni alandan aldırдың için teşekkürler, gerçekten uzun bir yolculuk oldu ve sanırım akşam dönecek vaktimiz olmayabilir çünkü sen burada şarap üretimi yaptığın üzüm bağlarını da bana gezdirmek istediğini telefonda söyledin, doğru mu?”

“Kesinlikle öyle”

* İyi şanslar

“Bu durumda akşam kalmak için bana bir otel ayarlamamı rica ediyorum, malum buraları bilmiyorum.”

“Ayarlandı bile.”

“Peki, itiraf ediyorum gerçekten hızlı bir adamsın ama sen bana birkaç saatte işimiz biter demiştin ve havalimanından ofisim çok yakın dedin, neden böyle yaptın anlamadım, bankadaki moruklara bir gece kalmam gerekir diye bilgi verebilirdim en azından.”

“Morukları boş ver, Sandro iyi bir adam onu severim ve uzun yıllardır da tanırım ama dediğin gibi o da bir moruk. Ben genelde yalan söylerim, sana da yalan söyledim.”

“Nasıl yani, insan neden böyle bir konuda yalan söyler ki?”

“Sicilya’da yalan söylemek sıradan bir günahdır, mesele bile değildir,” diyerek kestirip attı.

“Her neyse umarım bundan daha kötü yalanların yoktur, ben burada kalmaktan keyif alırım, akşam biraz gezer etrafı görmüş olurum, yani bu durum beni rahatsız etmedi.”

“Akşam gezilecek yerlere seni götürürüz ama burada yanında birisi olmadan gezmeni pek tavsiye etmem çünkü yabancı olduğunu anladıkları anda seninle tanışmak isteyecek insanlar vardır. Burada benim misafirimsin, merak etme güvendesin.”

“Şu anda yalan söylemediğini umuyorum,” dedim ve gülmeye başladı.

Bunu daha önce duymuştum, yani Sicilyalıların sadece zevk olsun diye yalan söylediklerini Milano’da bir İtalyan arkadaşım bana söylemişti ama buna bizzat şahit olmak daha garipti. Burada en az bir gece geçirmek zorundaydım ve her an dikkatli olmam gerektiğinin de farkındaydım.

Bir süre camdan dışarıyı, etrafımızdaki bozkırları izledim ve yol kenarında gördüğüm insanlara baktım; gördüklerim yıllar önce gittiğim Casablanca şehrini bana anımsattı, oraya

benziyordu ve kimi yerlerde kırmızı topraklar görünce Fas'da yaşadıklarım aklıma geldi. Onları hemen zihnimden uzaklaştırıp sessizce önümüzde uzanan yolu izledim.

“Sandro’yu nereden tanıyorsun?” diye sordum.

“Uzun hikâye,” diye yanıtladı kısaca.

“Yeterince vaktimiz var,” diye ısrar ettim.

İsteksizce söze girdi: “Sandro muhtemelen sana söylemiştir, onun memleketi Puglia. Benim amcamla onun babası birlikte ticaret yaparlardı.”

“O zaman siz aile dostu sayılırsınız,” dedim.

“Bir Puglialı ile dost olmak istemem ama babasıyla amcam çok uzun süre ticaret yaptılar. Amcam onlara zeytinyağı satardı ve babası da Sicilya’ya gelip giderdi, o zamanlar küçüktüm hatırlıyorum.”

“Sen kaç yaşındasın?” diye sorunca gülümsedi ve tahmin etmemi istedi.

Kestiremiyordum çünkü benden on yaş fazlası kesinlikle vardı ama daha fazla da olabilir diye düşündüm. Aslında bir erkek dazlak olduğunda yaşını kestirmek zordur çünkü yaşlandığını gösteren beyaz saçları veya hafif dökülen kısımları göremezsiniz. Dikkatle yüzüne bakmanız ve çizgileri görmeniz gerekir.

“Hiçbir fikrim yok,” diye yanıtladım.

“Kırk sekiz,” deyiverdi ve şaşkınlıkla ona baktım.

“Sırrın nedir? Ben de ilerde yaşımı göstermek istemiyorum,” diye sorduğumda şöyle yanıt verdi: “Ben hayatta sadece bana heyecan veren şeyleri yapıyorum. Eğer yaptığım bir iş bana artık heyecan vermiyorsa onu hemen kapatıyorum. Eğer bir arkadaşım canımı sıkıyorsa onu hemen hayatımdan uzaklaştırıyorum. Eğer bir kadın başımı ağrıyorsa ondan uzaklaşıyorum, yani kimsenin canımı sıkmasına izin vermi-

yorum çünkü buna izin vermem için bir sebebim yok, hayat zaten yeterince kısa, öyle değil mi?”

“Yüzük takıyorsun, evlisin,” dedim, “Evli bir erkeğin yaşını genç gösterdiğini daha önce görmemiştim.”

Bunu duyunca arkadaki adam da gülmeye başladı, anlamak istediklerini gayet net anlıyorlardı işte. Giovanni beni onayladı ve “İşte sen bunu fark etmişsin, o zaman evlenmezsin, evlilik her erkeğin hayatını kısaltan bir yöntemdir. Ben karımdan memnunum çünkü sessiz bir kadınla evlendim. Aslına bakarsan sadece bunu aramalısın, bir kadın sessiz olmayı biliyorsa bence her şeyi biliyor demektir ve dünya üzerinde sessiz kadın bulmak çok zordur. Ben lise yıllarımda onunla tanıştım ve hemen evlendim, bu fırsatı kaçıracak kadar aptal bir adam değilim, zaten bir erkeğin hayatında sadece bir defa sessiz bir kadın denk gelir ve hemen onunla evlenmesi gerekir, anlıyor musun? Sessizlik yaşamın ilacıdır; biz burada buna *Omerta* deriz.”

“Bu bahsettiğin şey mafyadaki sessizlik yemini değil mi?” diye sordum.

“Evinde sessizlik olmayan bir adam dışarda başarılı olabilir mi sence?” diye soruyla yanıt verdi.

Bu adam herhangi bir şeyden bahsederken felsefe yapmayı seviyordu. Bu durum havadan sudan sohbet ederken keyifli olabilirdi ama bunun iş yaparken ve bankanın benden istediği anlaşmayı ona imzalatırken beni zorlayacağını o anda anladım.

Sicilya’da sıcak ve uzun bir gün beni bekliyordu.

2

“Olması gereken mutlaka olur”

Haziran 2008 / Sicilya / La Galleria Restoran

Maserati'yi arka koltukta oturan adamına bıraktı çünkü park edecek yer yoktu ve *La Galleria* isimli otantik ve aynı zamanda lüks bir havası olan restoranın ara sokağa bakan bahçesinde bir masa seçti. Hava otuz derece civarındaydı ve ben üstümdeki koyu lacivert keten ceketi çıkarıp sandalyeye asmak zorunda kaldım. Üstümdeki açık mavi gömleği işaret ederek “Maviyi seviyorsun,” dedi.

Giovanni sokağın girişini görecektir şekilde oturmayı tercih etti. Bunu görünce diğer sandalyeye yönelip sokağa sırtımı dönecek şekilde yerimi aldım ve hiç beklemeden masada duran soda şişesini açarak bardakları doldurdum. Ceketi mi çıkarınca terlemiş olduğumu fark etmiştim fakat yedek gömleğim ofiste bıraktığımız el çantasında kalmıştı. Böyle durumlarda üstümü değiştiremiyor olmaktan nefret eden yüz ifademi görünce hemen “Ne oldu?” diye sordu. Durumu anlattım ve gülümsedi, adamını aradı. Koruması gelince ona hemen bir açık mavi gömlek satın alıp bize getirmesini söyledi.

Lafi pek uzatmadan kısaca ona bu jesti için teşekkür ettim çünkü sanıyorum Giovanni hayatı böyle yaşıyordu, daha önce arabada söylediği gibi hiçbir şeyin canını sıkmasına izin vermiyordu.

“Kadınlar,” dedi.

“Ne olmuş onlara?”

“Kadınsız olmaz, bir kadının var mı?”

“Bir süredir benim hayatım kadınsız oluyor, kafa dinliyorum,” dedim.

“Haklısın, ama yine de bir kadın gelir seni bulur. Nereye saklandığının bir önemi yok, gelip seni bulacak ve hayatının parçası yapacak bir kadın her zaman vardır.”

“Zeytinyağı işleri yapan bir adama göre şair gibi konuşuyorsun,” dedim dalga geçerek.

“Belki haklısın ama hayat deneyimi diyelim.”

“Sen kaç senedir evlisin?”

“Yirmi iki sene oldu,” dedi, “Bizim burada erken evlenirsin, ben evlendiğimde yirmi altı yaşımıdaydım ve ailem geç kaldığımı söylüyordu. Biraz gezmeden evlenmek istemedim ve iki sene İspanya’da yaşadım. *Dünyayı görmeden kadınları anlayamazsın.*”

“Dünyayı görsen bile kadınları anlayamazsın, bu dünyada yaşadıkların sana kadınları anlatamaz çünkü kadınlar başka bir dünyadan,” dedim gülümseyerek.

“Sen kadınlarla ilgili neyi anlamıyorsun?” diye sordu.

“Genelde bir kadınla tanıştığım anda konu evliliğe geliyor, nasıl oluyor bilmiyorum ama konuyu bir şekilde hep evliliğe getirmeyi başarıyorlar. Bu duruma şaşırılmamak elde değil. Benim ülkemde böyle ama buraya geldim, İtalya’da da durum pek farklı değil, kadınlar evliliği neden bu kadar seviyorlar anlamıyorum.”